

SLOVENSKÁ REPUBLIKA

UZNESENIE

Ústavného súdu Slovenskej republiky

II. ÚS 360/2015-27

Ústavný súd Slovenskej republiky na neverejnom zasadnutí 11. júna 2015 v senáte zloženom z predsedu Sergeja Kohuta, zo sudkyne Ľudmily Gajdošíkovej a sudcu Lajosa Mészárosa (sudca spravodajca) predbežne prerokoval sťažnosť [REDAKOVANÉ], [REDAKOVANÉ], [REDAKOVANÉ], a [REDAKOVANÉ], [REDAKOVANÉ], zastúpených JUDr. Jánom Čisárom, Advokátska kancelária, Murgašova 3, Košice, vo veci namietaného porušenia ich základných práv podľa čl. 20 ods. 1, čl. 46 ods. 1 a čl. 47 ods. 3 Ústavy Slovenskej republiky a práv podľa čl. 6 ods. 1 Dohovoru o ochrane ľudských práv a základných slobôd a čl. 1 Dodatkového protokolu k Dohovoru o ochrane ľudských práv a základných slobôd postupom Krajského súdu v Košiciach v konaní vedenom pod sp. zn. 2 Co 314/2012 a jeho rozsudkom č. k. 2 Co 314/2012-369 z 23. mája 2013 v časti o potvrdení rozsudku Okresného súdu Košice II č. k. 13 C 17/2007-297 z 29. júna 2012 o určení, že nehnuteľnosť patrí do spoluvlastníctva účastníčok konania, a takto

r o z h o d o l :

Sťažnosť [REDAKOVANÉ], [REDAKOVANÉ] a [REDAKOVANÉ]
o d m i e t a ako neprípustnú.

O d ô v o d n e n i e :

I.

1. Ústavnému súdu Slovenskej republiky (ďalej len „ústavný súd“) bola 1. augusta 2013 doručená sťažnosť [REDAKOVANÉ], [REDAKOVANÉ] a [REDAKOVANÉ] (ďalej len „sťažovateľky“) vo veci namietaného porušenia ich základných práv podľa čl. 20 ods. 1, čl. 46 ods. 1 a čl. 47 ods. 3 Ústavy Slovenskej republiky (ďalej len „ústava“) a práv podľa čl. 6 ods. 1 Dohovoru o ochrane ľudských práv a základných slobôd (ďalej len „dohovor“) a čl. 1 Dodatkového protokolu k Dohovoru o ochrane ľudských práv a základných slobôd (ďalej len „dodatkový protokol“) postupom Krajského súdu v Košiciach (ďalej len „krajský súd“) v konaní vedenom pod sp. zn. 2 Co 314/2012 a jeho rozsudkom č. k. 2 Co 314/2012-369 z 23. mája 2013 v časti o potvrdení rozsudku Okresného súdu Košice II (ďalej len „okresný súd“) č. k. 13 C 17/2007-297 z 29. júna 2012 o určení, že nehnuteľnosť patrí do spoluvlastníctva účastníčok konania (ďalej aj „napadnutý rozsudok“).

2. Zo sťažnosti a z jej príloh vyplýva v právnej veci pôvodne vedenej na okresnom súde pod sp. zn. 13 C 17/2007 sa [REDAKOVANÉ] (ďalej ten „žalobkyňa“) na základe návrhu na začatie konania a jeho zmien domáhala proti sťažovateľkám, ako aj [REDAKOVANÉ] (ďalej len „žalovaný“) určenia, že nehnuteľnosť vyšpecifikovaná v žalobe (ďalej len „stavba“) patrí do zaniknutého bezpodielového spoluvlastníctva manželov (ďalej len „BSM“) žalobkyne a jej nebohého manžela [REDAKOVANÉ] staršieho (ďalej len „stavebník“), alebo určenia, že podielovou spoluvlastní

kou stavby je popri sťažovateľkách aj žalobkyňa v podiele vo veľkosti 1/2 k celku.

3. V právnej veci žaloby okresný súd rozhodol rozsudkom č. k. 13 C 17/2007-297 z 29. júna 2012 tak, že žalobu v časti čo do určenia, že nehnuteľnosť patrí do zaniknutého BSM sťažovateľky a stavebníka (otca sťažovateľiek, pozn.), zamietol, pričom určil, že táto tvorí podielové spoluvlastníctvo žalobkyne - v podiele vo veľkosti 1/2 k celku a sťažovateľiek - každej z nich v podiele vo veľkosti 1/6 k celku.

4. Keďže žalobkyňa a aj sťažovateľky proti rozsudku okresného súdu č. k. 13 C 17/2007-297 z 29. júna 2012 podali riadne a včas odvolanie, krajský súd napadnutým rozsudkom rozhodol tak, že odvolaniami napadnutý rozsudok okresného súdu ako vecne správny potvrdil. Napadnutý rozsudok krajského súdu v spojení s označeným rozsudkom okresného súdu nadobudol právoplatnosť 10. júna 2013.

5. Sťažovateľky vzniesli proti napadnutému rozsudku krajského súdu viaceré námietky, ktoré možno rozdeliť do troch skupín.

5.1 Sťažovateľky po prvé tvrdia, že postupom označených všeobecných súdov bolo porušené ich právo na rovnosť v konaní a tiež im bola odňatá aj možnosť konať pred súdom.

5.1.1 V tejto súvislosti sťažovateľky zdôraznili najmä to, že *„len pomer medzi žalobkyňou a stavebníkom, ktorý mal podľa zistenia okresného súdu, spočívať v tom, že už pred uzavretím manželstva 01.06.1995, resp. počas zhotovenia stavby, mali žiť spolu a viesť spoločnú domácnosť, nemôže byť bez ďalšieho dostatočným a ani logickým dôvodom (základom) pre záver o nadobudnutí spornej stavby do podielového spoluvlastníctva, keďže nadobudnutie vlastníckeho práva k nehnuteľnosti podľa súdnej judikatúry ani medzi manželmi nie je považovaná za vec bežnú. Totiž náklady na stavbu, resp. na jej nadobudnutie, obzvlášť o takomto rozsahu (850 m² podlahovej plochy v širšom centre mesta [redacted], pozn.) a hodnote (cca 365.000 pozn.) sa nepochybne vymkávajú bežným výdavkom spojených s vedením domácnosti. Tu podotýkame, že spolužitie v nemanželskom vzťahu môže mať rôzne podoby formy, či rozmery a z tohto dôvodu bez akýchkoľvek priamych dôkazov preukazujúcich materiálnu a najmä finančnú účasť žalobkyne na spracovaní veci (stavby), nemožno dospieť k záveru o jej nadobudnutí do podielového spoluvlastníctva. V danom prípade záver označených súdov o nadobudnutí stavby do podielového spoluvlastníctva nemožno oprieť ani svedecké výpovede svedkyne [redacted] a [redacted], ktoré súdy hodnotili jednostranne, resp. do odôvodnenia rozhodnutí uviedli len časti, ktoré vyznievajú v prospech žalobkyne. ... Paradoxne však označené súdy nebrali do úvahy, resp. nevyhodnotili svedeckú výpoveď [redacted]... Naviac v konaní, okrem*

tvrdení žalobkyne, nebol predložený jediný priamy dokaz o tom, že by sa žalobkyňa do uzavretia manželstva so stavebníkom podieľala na stavbe aj finančne, resp., že by bola uhradila, čo i len jednu nákladovú položku vo vzťahu k stavbe. ... Z napadnutého rozsudku krajského súdu opierajúceho sa o rozsudok okresného súdu nijako nevyplýva, na základe akých konkrétnych (aj priamych) dôkazov alebo skutočností dospeli k zisteniu, že medzi žalobkyňou a stavebníkom bola, čo i len konkludentne uzavretá dohoda (Zmluva o zhotovení stavby), z ktorej by spoľahlivo vyplývalo, že ohľadne stavby mali vôľu založiť spoluvlastníctvo. ... Nakoľko napadnutý rozsudok krajského súdu v spojení s rozsudkom okresného súdu vychádzajú z krajne jednostranného hodnotenia dôkazov, t. j. dôkazom svedčiacim v prospech žalobkyne je oproti dôkazom svedčiacim v prospech sťažovateliek pripisovaná neprimeraná a aj neodôvodnená dôkazná sila, najmä oproti výpovediam žalobkyne a jej synov sú účastnícke výpovede sťažovateliek bez ďalšieho označené iba za účelové, úvahe pri hodnotení dôkazov v ich vzájomnej súvislosti chýba dostatočná logickosť, dôsledkom čoho je odôvodnenie nedostatočné a nepresvedčivé, čím bolo porušené právo sťažovateliek na rovnosť v konaní a tak odňatá možnosť konať pred súdom.“.

5.2 Ďalej sťažovateľky argumentujú, že označené všeobecné súdy dospeli k nesprávnym skutkovým zisteniam.

5.2.1 Na tomto mieste sťažovateľky dôvodnia, že „pokiaľ krajský súd sa v napadnutom rozsudku stotožnil so závermi okresného súdu o tom, že nakoľko žalobkyňa a stavebník spolu žili, mali spoločnú domácnosť, spoločne uzavreli dohodu o zhotovení stavby, obidvaja sa podieľali na jej financovaní, osobne sa zúčastňovali na jej výstavbe, túto stavbu pôvodne obidvaja nadobudli do podielového spoluvlastníctva, pričom ich podiely sú rovnaké, na základe vykonaných dôkazov dospeť k nesprávnym a svojvoľným skutkovým zisteniam. Sťažovateľky vyjadrujú svoje presvedčenie, že pre opísané skutkové zistenia opierajúce sa iba výlučne o tvrdenia žalobkyne a jej synov, t. j. žalovaného a svedka [REDACTED], ktorí ako už bolo uvedené mali na výsledku konania zjavný záujem, pre ich nevierohodnosť nemôžu byť dostatočným základom. ... Napokon v priebehu súdneho

konania nebol predložený jediný priamy dôkaz o tom, že by sa bola žalobkyňa do uzavretia manželstva so stavebníkom, t.j. do 1. júna 1995 podieľala na uskutočnení stavby materiálne a uhradila, čo i len jednu nákladovú položku spojenú s jej uskutočnením. Avšak podľa presvedčenia sťažovateľiek pre spravodlivé posúdenie veci by mali byť rozhodujúcou skutočnosťou práve náklady spojené s uskutočnením stavby (prevádzkových a obytných miestností za účelom prevádzkovania penziónu, pozn.) resp. to, že tieto znášal stavebník. Vzhľadom na vyššie uvedené nijako nemožno spoľahlivo dospieť k skutkovému zisteniu, že žalobkyňa sa na uskutočňovaní stavby podieľala, prípadne spolupodieľala takým spôsobom, ktorý by bol dostatočným základom pre založenie jej podielového spoluvlastníctva...“.

5.3 Po tretie sťažovateľky namietajú, že označené všeobecné súdy vec nesprávne právne posúdili.

5.3.1 K tomuto bodu sťažovateľky doplnili argumentáciu, podľa ktorej «*napriek tomu, že už okresný súd v rámci odôvodňovania právneho názoru o tom, že vlastníkom stavby môže byť aj osoba odlišná od stavebníka (v zmysle stavebného práva) poukazovala na rozhodnutie Najvyššieho súdu Českej republiky (ďalej len „NS ČR“) 2 Cdon 1312/1996 z 29. júla 1999 ako aj na rozsudok NS ČR 22 Cdo 1174/2001 z 5. novembra 2002, avšak pokiaľ aj krajský súd dospel k záveru, že medzi účastníkmi bola uzavretá dohoda o založení podielového spoluvlastníctva ohľadom spornej stavby je tento právny názor arbitrárny. ... V danej súvislosti je totiž nevyhnutné rozlišovať na strane jednej medzi právne relevantne prejavovým úmyslom vytvoriť novú vec spracovaním pre seba, resp. mať stavbu pre seba, ešte v čase pred začatím uskutočňovania stavby, prípadne v jeho priebehu a na strane druhej medzi dodatočným účelovým tvrdením žalobkyne a jej synov o prípadnej jej osobnej účasti na uskutočňovaní stavby, ktorá mohla mať v tom čase nanajvýš iba charakter osobnej výpomoci so zámerom si túto bez akéhokoľvek materiálneho, či finančného spolupodieľania sa na jej nákladoch privlastniť. Napokon z napadnutého rozsudku krajského súdu ako ani z označeného rozsudku okresného súdu nijako nie je zrejmé na základe akej relevantnej právnej normy je založený právny názor o vzniku podielového spoluvlastníctva žalobkyne a stavebníka k stavbe pred uzavretím manželstva. ... Pokiaľ teda krajský súd označený*

rozsudok okresného súdu aj v časti právneho záveru, že žalobkyňa a stavebník pôvodne nadobudli stavbu do podielového spoluvlastníctva, dôsledkom čoho je aj žalobkyňa jeho podielovou spoluvlastníčkou v podiele vo veľkosti 1/2- ice k celku ako vecne správny potvrdil, vec tak isto nesprávne právne posúdil, čím arbitrárnym spôsobom ukrátil sťažovateľky (právne nástupkyne - dcéry stavebníka, pozn.) na ich spoluvlastníckych podieloch.».

5.4 Nutné je upozorniť aj na v sťažnosti uvedené vyhlásenie sťažovateľiek, že „sťažovateľky podaním doručeným okresnému súdu 28. júna 2013 podali proti rozsudku krajského súdu č. k. 2 Co 314/2012-369 z 23. mája 2013 aj dovolanie - mimoriadny opravný prostriedok“ a v čase podania sťažnosti je podľa vyjadrenia sťažovateľiek „konanie o dovolaní vedené ešte na okresnom súde pod sp. zn. 13 C 17/2007“.

6. Sťažovateľky navrhli vydať tento nález:

„Základné právo 1. [REDAKOVANÉ], [REDAKOVANÉ], 2. [REDAKOVANÉ], [REDAKOVANÉ] a 3. [REDAKOVANÉ], [REDAKOVANÉ],
na súdnu ochranu zaručené v

l. 46 ods. 1 Ústavy Slovenskej republiky, základné právo na rovnosť v konaní zaručené v čl. 47 ods. 3 Ústavy Slovenskej republiky, základné právo vlastníť majetok zaručené v čl. 20 ods. 1 Ústavy Slovenskej republiky, ako aj právo na spravodlivé súdne konanie zaručené v čl. 6 ods. 1 Dohovoru o ochrane ľudských práv a základných slobôd a právo pokojne užívať svoj majetok zaručené v čl. 1 Dodatkového protokolu k Dohovoru o ochrane ľudských a základných slobôd postupom Krajského súdu v Košiciach v konaní vedenom pod sp. zn. 2 Co 314/2012 a jeho rozsudkom č. k. 2 Co 314/2012-369 z 23. mája 2013 v časti o potvrdení rozsudku Okresného súdu Košice II č. k. 13 C 17/2007-297 z 29. júna 2012, čo do výroku o určení, že nehnuteľnosť patrí do podielového spoluvlastníctva účastníčok konania, resp. čo do výroku, ktorým bolo žalobe vyhovené, porušené bolo.

Rozsudok Krajského súdu v Košiciach

. k. 2 Co 314/2012-369 z 23. mája 2013 v časti o potvrdení rozsudku Okresného súdu Košice II, č. k. 13 C 17/2007-297 z 29. júna 2012, čo do výroku o určení, že nehnuteľnosť

patrí do podielového spoluvlastníctva účastníčok konania, zrušuje a vec mu vracia na ďalšie konanie a rozhodnutie.

Krajský súd v Košiciach je povinný zaplatiť 1. [REDAKOVANÉ], [REDAKOVANÉ], [REDAKOVANÉ], 2. [REDAKOVANÉ], [REDAKOVANÉ] a 3. [REDAKOVANÉ], [REDAKOVANÉ] spoločne a nerozdielne trovy tohto konania (trovy právneho zastúpenia) na účet ich právneho zástupcu v lehote do 2 mesiacov od nadobudnutia právoplatnosti nálezu.“

II.

7. Podľa čl. 127 ods. 1 ústavy ústavný súd rozhoduje o sťažnostiach fyzických osôb alebo právnických osôb, ak namietajú porušenie svojich základných práv alebo slobôd alebo ľudských práv a základných slobôd vyplývajúcich z medzinárodnej zmluvy, ktorú Slovenská republika ratifikovala a bola vyhlásená spôsobom ustanoveným zákonom, ak o ochrane týchto práv a slobôd nerozhoduje iný súd.

Podľa § 25 ods. 1 zákona Národnej rady Slovenskej republiky č. 38/1993 Z. z. o organizácii Ústavného súdu Slovenskej republiky, o konaní pred ním a o postavení jeho sudcov v znení neskorších predpisov (ďalej len „zákon o ústavnom súde“) ústavný súd návrh predbežne prerokuje na neverejnom zasadnutí bez prítomnosti navrhovateľa, ak tento zákon neustanovuje inak.

Podľa § 25 ods. 2 zákona o ústavnom súde návrhy vo veciach, na ktorých prerokovanie nemá ústavný súd právomoc, návrhy, ktoré nemajú zákonom predpísané náležitosti, neprípustné návrhy alebo návrhy podané niekým zjavne neoprávneným, ako aj návrhy podané oneskorene môže ústavný súd na predbežnom prerokovaní odmietnuť uznesením bez ústneho pojednávania. Ústavný súd môže odmietnuť aj návrh, ktorý je zjavne neopodstatnený.

III.

8. Úvodným slovom k záverom o predbežnom prerokovaní sťažnosti je ústavný súd povinný upriamiť pozornosť na skutočnosť, že sťažovateľky doručili ústavnému súdu kópiu nimi podaného dovolania proti napadnutému rozsudku krajského súdu (kópia dovolania opatrená pečiatkou okresného súdu s dátumom 28. jún 2013 s podpisom príslušného pracovníka podateľne a pečiatkou o osobnom podaní). Po ďalšie, aj v samotnej sťažnosti sťažovateľky potvrdili, že podaním doručeným okresnému súdu 28. júna 2013 podali proti napadnutému rozsudku krajského súdu aj dovolanie. Podľa informácie z krajského súdu z listinných dôkazov nachádzajúcich sa v spise okresného súdu sp. zn. 13 C 17/2007 vyplýva, že sťažovateľky 28. júna 2013 podali dovolanie proti napadnutému rozsudku krajského súdu. Podľa informácie z Najvyššieho súdu Slovenskej republiky (ďalej len „najvyšší súd“) vyplýva, že ku dňu predbežného prerokovania sťažnosti ústavným súdom nebolo dovolanie sťažovateľiek predložené najvyššiemu súdu na rozhodnutie.

9. Ústavný súd v tejto súvislosti poznamenáva, že je potrebné vzhľadom na uvedené posúdiť prípustnosť sťažnosti z pohľadu princípu subsidiárnej právomoci ústavného súdu, a teda z pohľadu vyčerpania efektívnych opravných prostriedkov alebo iných právnych prostriedkov, ktoré sťažovateľkám právny poriadok na ochranu ich základných práv a slobôd účinne poskytuje.

10. Podľa § 53 ods. 1 zákona o ústavnom súde sťažnosť nie je prípustná, ak sťažovateľ nevyčerpal opravné prostriedky alebo iné právne prostriedky, ktoré mu zákon na ochranu jeho základných práv a slobôd účinne poskytuje a na ktorých použitie je sťažovateľ oprávnený podľa osobitných predpisov.

11. Z čl. 127 ods. 1 ústavy vyplýva, že systém ústavnej ochrany základných práv a slobôd je rozdelený medzi všeobecné súdy a ústavný súd, pričom právomoc všeobecných súdov je ústavou založená primárne („ak o ochrane týchto práv a slobôd nerozhoduje iný súd“) a právomoc ústavného súdu len subsidiárne.

12. Z princípu subsidiarity vyplýva, že právomoc ústavného súdu poskytnúť ochranu základným právam a slobodám je daná iba vtedy, ak o ochrane týchto práv a slobôd nerozhodujú všeobecné súdy. Ústavný súd sa pri zakladaní svojej právomoci riadi zásadou, že všeobecné súdy sú ústavou povolané chrániť nielen zákonnosť, ale aj ústavnosť. Preto je právomoc ústavného súdu subsidiárna a nastupuje až vtedy, ak nie je daná právomoc všeobecných súdov (porov. II. ÚS 13/01, IV. ÚS 102/09). Ak ústavný súd pri predbežnom prerokovaní sťažnosti zistí, že sťažovateľ sa ochrany základných práv alebo slobôd môže domôcť využitím jemu dostupných a účinných prostriedkov nápravy pred iným súdom, musí takúto sťažnosť odmietnuť z dôvodu nedostatku právomoci na jej prerokovanie (porov. I. ÚS 20/02, III. ÚS 152/03).

13. Ústavou daná právomoc neumožňuje ústavnému súdu nahrádzať rozhodovaciu činnosť (právomoc) všeobecných súdov, ak je založená zákonom alebo na základe zákona. V danom prípade sťažovateľky podané dovolanie proti napadnutému rozsudku krajského súdu opierajú o dovolacie dôvody podľa § 237 písm. f) Občianskeho súdneho poriadku.

14. Ústavný súd môže uplatniť svoju právomoc v konaní o sťažnosti podľa čl. 127 ods. 1 ústavy až vtedy, ak fyzická alebo právnická osoba nemala inú ústavnú a zákonnú možnosť účinnej ochrany svojich práv. Ústava ani zákon o ústavnom súde nepripúšťajú, aby si sťažovateľ ako účastník konania zvolil medzi súdnymi orgánmi ochrany porušených základných práv a slobôd, naopak, čl. 127 ods. 1 ústavy jednoznačne požaduje vyčerpanie všetkých sťažovateľovi dostupných a účinných prostriedkov nápravy. Aj podľa stabilnej judikatúry ústavný súd nie je oprávnený poskytovať ochranu ústavnosti vo veciach, v ktorých sa sťažovateľ mohol domôcť ochrany v konaní pred všeobecným súdom vlastnými, dovolenými a Občianskym súdnym poriadkom ustanovenými procesnými úkonmi (I. ÚS 161/02, I. ÚS 79/07).

15. Ku dňu predbežného prerokovania sťažnosti nebolo rozhodnuté o podanom dovolaní sťažovateľiek proti napadnutému rozsudku krajského súdu, a teda sťažovateľky dosiaľ materiálne nevyčerпали mimoriadny opravný prostriedok, ktorý im zákon na ochranu

ich práv účinne poskytuje a na ktorého použitie boli oprávnené v zmysle Občianskeho súdneho poriadku (ktorý aj využili), čo zakladá neprípustnosť ich sťažnosti.

16. Posudzujúc sťažnosť sťažovateľiek, ústavný súd uzatvára, že prijatím ich sťažnosti na ďalšie konanie by došlo k vzniku ústavne neakceptovateľného stavu, keď by v zásade o rovnakej veci rozhodovali paralelne viaceré orgány súdneho typu – najvyšší súd a ústavný súd (porov. mutatis mutandis II. ÚS 1/08, II. ÚS 393/2014, III. ÚS 632/2014, IV. ÚS 146/08, IV. ÚS 420/2011). Išlo by o taký stav, ktorý je v právnom štáte neaprobovateľný, pretože by mohol viesť k rozdielnym rozhodnutiam v rovnakej veci, čo by malo negatívne (a len obťažne odstrániteľné) dôsledky na právnu istotu, ktorá tvorí integrálnu súčasť princípov právneho štátu.

17. Na základe uvedeného ústavný súd sťažnosť sťažovateľiek pri jej predbežnom prerokovaní podľa § 25 ods. 2 v spojení s § 53 ods. 1 zákona o ústavnom súde odmietol ako neprípustnú.

P o u č e n i e : Proti tomuto rozhodnutiu nemožno podať opravný prostriedok.

V Košiciach 11. júna 2015